ΕΤΟΣ Β'. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 9 Σεπτεμβρίου 1912 ΑΡΙΘ. 89.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς Παύλου (ΣΤ' 11—18).

Ἀδελφοί, ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.

Τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἶνε τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε καὶ ἔστειλε

πρὸς τοὺς Γαλάτας. Ἡ στρεβλὴ ἀντίληψις περὶ τῆς ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζον ὅτι εἶχον οἱ Χριστιανοί, νὰ φυλάττουν τὰ νομικὰ παραγγέλματα, καὶ ἰδίᾳ τὴν περιτομήν, μὲ τὴν αὐτὴν εὐλάβειαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ φυλάττουν καὶ τὰς θείας ἐντολὰς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, διαδοθεῖσα μεταξὺ τῶν πιστῶν, ἔφθασε καὶ μέχρι τῶν Γαλατῶν καὶ φαίνεται ὅτι εἶχεν ἀποκτήσει πολλοὺς ὀπαδούς. Διὰ νὰ ἀπαλλάξῃ λοιπὸν τοὺς Γαλάτας ἀπὸ τὴν πεπλανημένην ταύτην διδασκαλίαν ἔγραψε τὴν προκειμένην πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ ἀσυνήθη δριμύτητα καταπολεμεῖ τὴν πλάνην ταύτην καὶ ἀποδεικνύει μὲ ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα ὅτι μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ «οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις», καὶ ὅτι «οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγὸν—τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον—ἐσμέν», τοῦ ὁποίου αἱ διατάξεις ἐξετοπίσθησαν ὑπὸ τῶν ἐντολῶν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Βλέπετε—λέγει—εἰς τὸ σημερινὸν ἀνάγνωσμα, τὸ ὁποῖον εἶνε ὁ ἐπίλογος τῆς ἐπιστολῆς, βλέπετε μὲ τί γράμματα σᾶς ἔγραψα μὲ τὸ ἴδιόν μου χέρι. Ὅσοι ἐπιδιώκουν νὰ ἀρέσουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, αὐτοὶ σᾶς ἀναγκάζουν νὰ περιτέμνεσθε, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἀποφεύγουν τὸν διωγμόν, τὸν ὁποῖον ὑφίστανται οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον Χριστόν. Διότι καὶ αὐτοί, οἱ ὁποῖοι περιτέμνονται, δὲν φυλάττουν τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἀλλὰ θέλουν νὰ περιτέμνεσθε σεῖς διὰ νὰ καυχῶνται ὅτι αὐτοὶ σᾶς ἔπεισαν νὰ περιτέμνεσθε. Ἀλλ' εἰς ἐμὲ νὰ μὴ ἀξιώσῃ ποτὲ ὁ Θεὸς νὰ καυχηθῶ παρὰ μόνον εἰς τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἔχω εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας θεωρῶ τὸν κόσμον ὡς νεκρὸν καὶ ἀσήμαντον, καὶ ὁ κόσμος ἐμέ. Διότι ἐν τῇ πίστει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὔτε ἡ περιτομή, οὔτε ἡ ἀκροβυστία ἠμποροῦν νὰ κατορθώσουν τίποτε ἄξιον λόγου, ἀλλὰ μόνον ἡ νέα ζωή, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ζήσῃ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ. Καὶ ὅσοι ἔχουν τοῦτο ὡς κανόνα τοῦ βίου των, εἴτε ἐξ ἐθνῶν εἶνε, εἴτε ἐκ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ γένους, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ θὰ εἶνε μαζί των. Εἰς τὸ ἑξῆς κανεὶς νὰ μή με ἐνοχλῇ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, διότι τὰ σημεῖα τῶν παθημάτων, τὰ ὁποῖα ὑπέφερα διὰ τὸν Κύριον, βαστάζω εἰς τὸ σῶμά μου, καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν τόσα ὑπομείνας ν' ἀλλάξω γνώμην. Εἴθε ἡ χάρις τοῦ Κυρίου νὰ εἶνε μαζί σας.

Ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν Γαλατῶν πιστοί, οἱ ὁποῖοι ἐδίδασκον καὶ ὑπεστήριζον ὅτι εἶνε ἀναγκαία ἡ περιτομή, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλλεν ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, διὰ νὰ εἶνε ἀρεστοὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, διὰ νὰ μὴ καταδιώκωνται ἕνεκα τῆς πίστεως εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ διὰ νὰ καυχῶνται ὅτι ἔχουν τόσην δύναμιν μεταξὺ αὐτῶν τῶν Χριστιανῶν, ὥστε πείθουσιν αὐτοὺς νὰ περιτέμνωνται. Ὑπῆρχον δῆλα δὴ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ὄχι ἐκ πεποιθήσεων, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀρέσκουν καὶ εἰς τοὺς ἀπίστους καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ὑπεστήριζον τὰ ἐναντία ἀπὸ ὅσα ἐφρόνουν, καὶ διὰ νὰ ἔχουν αἰτίας νὰ καυχῶνται διὰ τοῦτο. Ἀλλ' ἀπέναντι

τούτων ἵστατο ὡς βράχος ἀκλόνητος ὁ Θεῖος Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος καὶ ἐδίδασκε καὶ ὑπεστήριζεν ὅσα ἐκ πεποιθήσεως ἐφρόνει ὅτι ἦσαν ὀρθά, καὶ δὲν ἤθελε νὰ καυχᾶται διὰ τίποτε ἄλλο παρὰ διότι ἐπίστευεν ἀπαρασαλεύτως εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον Κύριον καὶ ἐπίστευε τόσῳ ἀκραδάντως ὥστε «τὸν κόσμον», τὰ ἐπίγεια ἀγαθά, τὴν δόξαν, τὸν πλοῦτον καὶ τὰ τοιαῦτα, νὰ θεωρῇ, ὡς νεκρά, ὡς μὴ ὑπάρχοντα, καὶ τὸν ἑαυτόν του ὡς νεκρὸν διὰ τὸν κόσμον καὶ τὰ λεγόμενα ἀγαθά του, καὶ οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ἐπιθυμίαν αὐτῶν νὰ αἰσθάνεται. Εὑρίσκομεν μὲ ἄλλας λέξεις εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην δύο τάξεις ἀνθρώπων· μίαν ἀπαρτιζομένην ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι καὶ τὰς σκέψεις καὶ τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα των κανονίζουν μὲ τὰς πεποιθήσεις των, καὶ πέραν καὶ ἔξω αὐτῶν οὐδὲ τὸ παραμικρὸν λέγουν ἢ κάμνουν· καὶ ἄλλην ἀπαρτιζομένην ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι καὶ ὅταν σκέπτωνται, καὶ ὅταν ὁμιλοῦν καὶ ὅταν ἐνεργοῦν, λησμονοῦν τὰς πεποιθήσεις των, καὶ ὅλως διόλου ἀσυνεπεῖς πρὸς αὐτὰς φαίνονται διὰ λόγους ἰδιοτελεῖς. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν σημερινὴν καὶ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τῆς ἀνθρωπότητος ἀπαντῶμεν τοιούτους ἀνθρώπους. Καὶ τοὺς μὲν ἀπαρτίζοντας τὴν πρώτην τάξιν ἀνθρώπους, ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν σταθεροὺς καὶ εἰλικρινεῖς, τοὺς δὲ ἄλλους ἀστάτους, ἀσυνεπεῖς καὶ ἀνοήτους συμφεροντολόγους.

Ἀλλὰ ποία ἆρά γε εἶνε ἡ αἰτία τοῦ φαινομένου τούτου; Ὁ ἄνθρωπος ἔχει δύο ἐλατήρια καὶ εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰς πράξεις του. Τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν. Τὴν θέλησιν καὶ τὴν σκέψιν, καὶ σύμφωνα μὲ αὐτὰς ἐνεργεῖ, καὶ μόνον αὐταὶ διευθύνουν τὸν βίον του. Ἀλλ' εἰς τὴν δευτέραν τάξιν, τὴν ὁποίαν παρετηρήσαμεν, δὲν λειτουργεῖ νοῦς καὶ καρδία ἀπὸ κοινοῦ, θέλησις καὶ σκέψις ἐκ συμφώνου, ἐν ἁρμονίᾳ, ἀλλὰ ἄλλα σκέπτεται ὁ νοῦς καὶ ἄλλα θέλει ἡ καρδία. Ὑπάρχει ἀσυμφωνία, δυσαρμονία τις μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἢ ὁ νοῦς δὲν ἐργάζεται καλῶς καὶ δὲν σκέπτεται ὀρθῶς, ἢ ἡ καρδία δὲν θέλει ὀρθὰ καὶ ἔχει ἐπιθυμίας κακάς. Ἀλλ' εἴτε τὸ ἕν, εἴτε τὸ ἄλλο συμβαίνει, τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε τὸ ἴδιον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, εἰς τὸν ὁποῖον παρουσιάζεται ἡ ἀσυμφωνία αὐτή, δὲν εἶνε συνεπής, δὲν εἶνε εἰλικρινής, εἶνε ἄστατος, καιροσκόπος, ἰδιοτελής. Ἡ αἰτία λοιπὸν τοῦ φαινομένου τούτου εἶνε πάθησις ἢ τοῦ νοῦ ἢ τῆς καρδίας. Καὶ ὁ μὲν νοῦς παθαίνει ἀπὸ ἐγωϊσμόν, ἀπὸ ὑπερηφάνειαν, ἀπὸ φιλοδοξίαν. Αὐταὶ εἶνε αἱ παθήσεις τοῦ νοῦ. Ἡ δὲ καρδία παθαίνει ἀπὸ ἰδιοτέλειαν, ἀπὸ κακὰς ἐπιθυμίας, ἀπὸ προσκόλλησιν εἰς πράγματα ἀνάξια σημασίας. Αὐταὶ εἶναι αἱ παθήσεις τῆς καρδίας. Ὁ ἐγωϊσμός, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ φιλοδοξία στρεβλόνουν τὸν νοῦν, ἀφαιροῦν ἀπὸ αὐτὸν τὴν φυσικήν του διαύγειαν, παραμορφόνουν τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα, ἐλαττώνουν τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῶν ἄλλων καὶ μεγαλώνουν τὴν ἰδικήν των, ἀπομακρύνουν τὸν ἔχοντα τὰς παθήσεις ταύτας ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν εὐθεῖαν ὁδόν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ του, καὶ κάμνουν αὐτὸν νὰ πλανᾶται εἰς τοιοῦτον

βαθμόν, ὥστε νὰ νομίζῃ ὅτι ὅλη ἡ σοφία, ὅλη ἡ σύνεσις, ὅλη ἡ ὀρθὴ σκέψις κατοικεῖ ἐν αὐτῷ καὶ τοὐναντίον ὅλοι οἱ ἄλλοι σφάλλονται καὶ πολλάκις ἡ πλάνη αὕτη ὑπερβαίνει τὰ ἀνθρώπινα ὅρια, φθάνει καὶ μέχρι αὐτοῦ τοῦ πανσόφου Θεοῦ, τοῦ θείου λόγου του, τῶν σοφῶν καὶ σωτηρίων ἐντολῶν του, τὰς ὁποίας ἐπικρίνουν, τὰς ὁποίας εὑρίσκουν ἐπιζημίους καὶ ἀνωφελεῖς δῆθεν διὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ ὄχι μόνον αὐτοὶ καταπατοῦν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκουν καὶ παρακινοῦν εἰς τοῦτο. Ἡ δὲ ἰδιοτέλεια, αἱ κακαὶ ἐπιθυμίαι, καὶ ἡ προσκόλλησις εἰς πράγματα ἀνάξια σημασίας, καταστρέφουν καὶ διαφθείρουν τὴν εὐθύτητα τῆς καρδίας, γίνονται παραίτιοι «ὁ ἐν τιμῇ ὢν ἄνθρωπος» νὰ λησμονῇ τὴν ὑψηλὴν θέσιν του, νὰ γίνεται παρόμοιος μὲ τὰ ἀνόητα καὶ ἄλογα κτήνη, καὶ πολλάκις καὶ κατώτερος ἀπὸ αὐτά, νὰ στρέφῃ ὅλην του τὴν προσοχὴν καὶ δύναμιν, εἰς τὴν ὕλην, εἰς τὰς ἡδονάς, νὰ ἀναζητᾷ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν δόξαν του εἰς τοὺς ἐπαίνους τῶν κολάκων, εἰς τὰ ἐγκώμια τῶν ἀνοήτων, νὰ καταπατῇ καὶ οὗτος πᾶσαν θείαν διάταξιν, ἡ ὁποία δὲν ἐξυπηρετεῖ τὰς ὀρέξεις του. Τὰ φοβερὰ ταῦτα καὶ ὀλέθρια πάθη, ὅταν κυριεύσουν τὸν δυστυχῆ ἄνθρωπον, κάμνουν αὐτὸν νὰ εἶνε καὶ νὰ φαίνεται, ἄστατος εἰς τὰς ἀρχάς του, ἀσυνεπὴς εἰς τὰς πεποιθήσεις του, ἰδιοτελής, ἀλλ' ἀνοήτως ἰδιοτελής, εἰς τὰς σκέψεις καὶ πράξεις του. Καὶ τοῦτο βλέπομεν ὀφθαλμοφανῶς εἰς τὴν σημερινὴν ἀποστολικὴν περικοπήν, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ «ἀνόητοι Γαλᾶται», ἐδίδασκον καὶ ὑπεστήριζον τὴν ἀναγκαιότητα τῆς περιτομῆς «μόνον, ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται», μόνον «ἵνα καυχῶνται», ἄλλα φρονοῦντες καὶ ἄλλα ἐκ ταπεινῶν καὶ ἰδιοτελῶν σκέψεων διδάσκοντες.

Θέλομεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, νὰ εἴμεθα σταθεροὶ καὶ συνεπεῖς καὶ ὄχι ἄστατοι καὶ ἀσυνεπεῖς, ὡς οἱ Γαλᾶται; Νὰ καθαρίσωμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας ἀπὸ τὰ ὀλέθρια καὶ φοβερὰ πάθη, τὰ ὁποῖα καταστρέφουν τὴν διαύγειαν καὶ εὐθύτητα αὐτῶν, καὶ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὸν εὐθὺν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτέθησαν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Θεοῦ. Νὰ ἔχωμεν διαρκῶς προσηλωμένον τὸν νοῦν μας εἰς τὸν ἅγιον Θεὸν καὶ εἰς τὸ θέλημά του τὸ ἅγιον, καὶ ὄχι εἰς τὴν ματαιοδοξίαν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀνθρωπίνων ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων. Νὰ ἔχωμεν ἀφωσιωμένην τὴν καρδίαν μας εἰς τὸν θεῖον Νόμον, εἰς τὰς θείας ἐντολὰς καὶ ταῦτα νὰ μελετῶμεν ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ ὄχι πῶς νὰ ἀποφύγωμεν τοὺς διωγμούς, οἱ ὁποῖοι παρακολουθοῦν πάντοτε τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον, καὶ πῶς νὰ καυχώμεθα διὰ τὴν κοσμικὴν σοφίαν, διὰ τὰ ὑλικὰ πλούτη, διὰ τὴν ὑπόληψιν τῶν ἀνθρώπων, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν τόσην πραγματικὴν ἀξίαν, ὥστε νὰ καυχώμεθα δι' αὐτά. Νὰ ζῶμεν καὶ νὰ πολιτευώμεθα λόγῳ καὶ ἔργῳ τοιουτοτρόπως, ὥστε πολὺ δεδικαιολογημένως νὰ φωνάζωμεν μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «ἡμῖν δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰμὴ ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου».

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΕΒΔΟΜΗ ΕΝΤΟΛΗ

ΣΤ'. «*Οὐ μοιχεύσεις*».

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων κατεδείχθη, ὅτι ἡ ἑβδόμη τοῦ Θεοῦ ἐντολὴ ἀπαγορεύει τὴν μοιχείαν, πορνείαν, καὶ πᾶσαν ἐν γένει σαρκικὴν ἁμαρτίαν. Ἀλλὰ δὲν περιορίζεται ἡ ἑβδόμη ἐντολὴ εἰς μόνην τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν σαρκικῶν ἐν γένει ἁμαρτιῶν, ἐπιβάλλει ταὐτοχρόνως τὴν σωφροσύνην, ἐγκράτειαν καὶ τὸ τηρεῖν ἐν γένει τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καθαρὰν ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος. Περὶ τούτου ἂς ὁμιλήσωμεν σήμερον.

Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἀποφαίνεται ὅτι *σωφροσύνη* εἶναι τὸ ἐγκρατεύεσθαι καὶ κατανικᾷν τὰς ἡδονάς, καὶ μάλιστα ὅταν σφοδρὸν καθ' ἡμῶν διεξάγουσιν αἱ ἡδοναὶ πόλεμον. Ὀφείλουσι δὲ οἱ πάντες ἐξίσου καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες νὰ ἀσκῶσι τὴν σωφροσύνην, ὅπως ὁ ἱερὸς Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς παραγγέλλει. «***Σωφροσύνης*** ἐπιμελητέον ὁμοίως μὲν » γυναικί, ὁμοίως δὲ ἀνδρί». Ὀφείλομεν δὲ τὴν σωφροσύνην νὰ ἀσκῶμεν κατὰ τὴν νεανικὴν ἡμῶν ἡλικίαν, ὁπότε αἱ ὁρμαὶ τῆς σαρκὸς εἶναι ἀκάθεκτοι καὶ δυσκόλως κατανικῶνται, οὐχὶ δὲ κατὰ τὸ γῆρας, ὁπότε ἀπονεκροῦται τὸ σῶμα ἡμῶν καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἐξεγείρῃ ἐν ἡμῖν τὸν κατὰ τῆς σωφροσύνης πόλεμον. «Θυμίαμα, λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, θυμίαμα τῷ » Κυρίῳ ὁ ἐν σώματι ἁγιασμός». Ἀλλὰ τὸ θυμίαμα τοῦτο ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν Θεὸν κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας ἡμῶν, διότι « ἡ ἐν γήρᾳ σωφροσύνη οὐ σωφροσύνη, ἀλλ' ἀκολασίας ἀδυναμία· ἕως » ἔστι σοι δύναμις κράτει τῆς ἁμαρτίας· τοῦτο γὰρ ἔστιν ἀρετή· ἐὰν γὰρ » ἀδυναμία σε παύσῃ τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀσθενείας ἡ χάρις· Πρέπει δὲ νὰ σωφρονῇ ὄχι μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ ἡ καρδία καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ἡ ὅρασις καὶ ἡ ἀκοὴ καὶ αἱ χεῖρες καὶ ὁ ὅλος ἐν γένει ἄνθρωπος. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος λέγει· «Χλεύη τὰ μὲν τῆς παιδοποιΐας ὄργανα τηρεῖν παρ- » θένα, τὴν δὲ γλῶσσαν μὴ τηρεῖν, ἢ τὴν γλῶσσαν μὲν τηρεῖν παρθένον, » τὴν δὲ ὅρασιν ἢ τὴν ἀκοὴν ἢ τὰς χεῖρας μὴ τηρεῖν· ἢ ταῦτα μὲν ἔχειν » καὶ τηρεῖν παρθένα, τὴν δὲ καρδίαν μὴ τηρεῖν».

Τοιαύτη εἶναι ἡ σωφροσύνη. Ὀφείλομεν δὲ οἱ πάντες νὰ ἀσκῶμεν τὴν ἀρετὴν τῆς σωφροσύνης. Ὀφείλομεν οἱ πάντες νὰ τηρῶμεν ἑαυτοὺς καθαροὺς καὶ νὰ ἐπιτελῶμεν ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ, ὅπως ἐντέλλεται ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγων· «*καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυ- » σμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.....* » ***Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ***

» τῆς πορνείας· εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα » τὸν Θεόν.... οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἁγιασμῷ».

Ἐν πρώτοις ὀφείλουσι νὰ ἀσκῶσιν αὐστηρὰν σωφροσύνην ὅσοι εἶναι ἀκόμη παρθένοι, ὅσοι δὲν ὑπήχθησαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ γάμου. Νέοι καὶ νεάνιδες, προσέχετε ἑαυτοῖς. Φυλάττετε ἑαυτοὺς ἐν ἁγνείᾳ· τηρεῖτε τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ὑμετέρου σώματος· ἐστὲ ἕτοιμοι ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ θυσιάσητε καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν ὑμῶν, ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας τιμῆς. Οὐδεὶς δ' ἄλλος θάνατος ἐνδοξότερος τοῦ ὑπὲρ τῆς ἰδίας τιμῆς ἀπυθανεῖν. Αἱ αἰσθήσεις εἶναι αἱ θύραι τῆς ψυχῆς· εἰς ἑκάστην τῶν θυρῶν τούτων ἐγκαταστήσατε φρουρὸν ἄγρυπνον καὶ ἰσχυρόν, διὰ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ εἰσχωρήσῃ ὁ ἐχθρὸς τῆς σωφροσύνης καὶ νὰ κατακυριεύσῃ ὑμῶν. Ἐὰν ἡ νεαρὰ Δεῖνα ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰακὼβ ἔμενεν οἴκαδε, ἀντὶ νὰ μεταβῇ εἰς Συχὲμ ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως διὰ νὰ ἴδῃ τὰς θυγατέρας τῶν εἰδωλολατρῶν, ὅπως λέγει ἡ Ἁγία Γραφή, «*καταμαθεῖν » τὰς θυγατέρας τῶν ἐγχωρίων*», δὲν θὰ ἔχανεν αὔτη τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἑαυτῆς τιμήν. Φεύγετε ἐπίσης τὴν ἀργίαν, ἥτις εἶναι ἡ μήτηρ πάσης κακίας. Ὁ Ἱερώνυμος εἰς νέον τῆς ἐποχῆς του ἔδωκε συμβουλήν, ἥτις ἁρμόζει εἰς ὅλους τοὺς νέους ὅλων τῶν ἐποχῶν. «Ὁ Διάβολος οὐδέποτε » πρέπει νὰ σὲ εὑρίσκῃ χωρὶς ἐργασίαν». Οἱ ἠθικολόγοι λέγουσιν, ὅτι τὸν ἀπησχολημένον εἰς τὴν ἐργασίαν πειράζει εἷς μόνος Διάβολος, τὸν ἐν τῇ ἀργίᾳ κυλιόμενον πολιορκοῦσιν ἑκατόν. Τέλος φεύγετε τοὺς χορούς, τὰ θέατρα καὶ τὰ παρόμοια τὰ ὁδηγοῦντα πρὸς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ ἐὰν δὲ δὲν ἤθελον σὲ συμπαρασύρῃ ἀμέσως εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ἀφήνουσιν οὐχ ἧττον τοιαύτας ἐντυπώσεις, αἱ ὁποῖαι ἀποβαίνουσιν ἀκοίμητος πειρασμός. Ὁ Ἱερώνυμος μέσα εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶχεν ἐγκλείσῃ ἑαυτόν, καὶ κατὰ τὸ ἔσχατον ἀκόμη γῆρας αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἡσυχίαν ἐκ τῶν ἀναμνήσεων τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας. «Καίτοι » οἱ μόνοι μου σύντροφοι, λέγει ὁ ἴδιος, εἶναι οἱ σκορπίοι καὶ τὰ ἄγρια » θηρία, ἐν τούτοις ἡ διάνοιά μου μὲ μεταφέρει εἰς τοὺς χοροὺς τῶν νέων » τῆς Ῥώμης. Καίτοι τὰ ἀπεξηραμένα μέλη μου ὡς μόνον ἔνδυμα ἔχου- » σιν εὐτελῆ σάκκον, ἐν τούτοις ἡ καρδία μου καταβιβρώσκεται ὑπὸ ἐπι- » θυμιῶν. Ἐπὶ τοῦ ἐξηντλημένου σώματος, ἐπὶ τῆς νεκρᾶς σαρκός μου » ἡ ἁμαρτία ἐπεκτείνει τὰς ἀκαθάρτους αὐτῆς φλόγας». Ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως ταύτης τοῦ θείου Ἱερωνύμου ἐξάγεται, ὅτι οὐδεὶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξέλθῃ ἠθικῶς ἄτρωτος ἐκ τῶν σημερινῶν μάλιστα χορῶν καὶ θεάτρων καὶ τῶν ἄλλων ἀνηθίκων θεαμάτων καὶ τῶν ἀπαισίων καὶ βδελυρῶν καφωδείων καὶ τῶν ἄλλων καταγωγίων. Νέοι καὶ νεάνιδες ἐστὲ σώφρονες, διὰ νὰ ἀναδειχθῆτε ἄξιοι τοῦ ἐπαίνου, τὸν ὁποῖον ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐξήνεγκε πρὸς τοὺς πρώτους Χριστιανοὺς νέους. «*Γράφω ὑμῖν, νεανί- » σκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν.... ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί » ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν*».

Δεύτερον, ὀφείλουσι νὰ ζῶσι σωφρόνως ὅσοι ὑπήχθησαν καὶ διατελοῦσιν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ γάμου. Ὁ γάμος συνεστήθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ ταὐτοχρόνως μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου καὶ ηὐλογήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. «*Ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς*». Ἅγιος

ὁ γάμος ὡς ἐκ τῆς συστάσεως αὐτοῦ, οὐδέποτε ἔπαυσε καὶ μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἦναι τὸ ἀντικείμενον τῆς θείας προστασίας. Ἐκτὸς τούτου, ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνύψωσε τοῦτον εἰς Μυστήριον. Ὁ γάμος δέον νὰ ἦναι διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὅπως παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, *τίμιος*. «*Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ » κοίτη ἀμίαντος*». Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ γάμος εἶναι τίμιος, οἱ σύζυγοι τιμᾶτε αὐτόν· οἱ σύζυγοί ἐστε σώφρονες.... τουτέστιν, ἕκαστος ὑμῶν νὰ τηρῇ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καθαρόν, ὅπως παραγγέλλει ὁ Ἀπόστολος· «*εἰδέναι ἕκαστον » ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυ- » μίας*». Τὸ νὰ φαντάζηταί τις ὅτι τὰ πάντα ἐπιτρέπονται εἰς τοὺς νενυμφευμένους, τοῦτο εἶναι πλάνη χυδαία καὶ ἐπικίνδυνος. Οἱ σύζυγοί ἐστε σώφρονες, τουτέστι, προσέχετε μὴ ὑποπέσητε εἰς τὸ ἁμάρτημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ μὲν Ἐκκλησία ἀναθεματίζει, ἡ δὲ κοινωνία στιγματίζει, ὅλαι δὲ αἱ νομοθεσίαι καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ τῶν ἀλλοθρήσκων καὶ εἰδωλολατρῶν τιμωροῦσιν αὐστηρῶς, εἰς τὸ ἁμάρτημα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποκλείει ἡμᾶς τῆς οὐρανίου βασιλείας, προσέχετε μὴ μολύνητε ἑαυτοὺς διὰ τῆς μοιχείας. «Μυστήριόν ἐστιν ὁ γάμος, λέγει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, καὶ τύπος μεγάλου πράγματος.... αἰδέσθητε ὃν οὗ τύπος ἐστι. «Μυστήριόν ἐστιν ὁ γάμος μέγα· » ἔξω τοίνυν αἱ πορνεῖαι.... Μύρον ἔστιν ὁ γάμος· πάντα σωφροσύνης ἐμπε- » πλῆσθαι δεῖ, πάντα σεμνότητος, πάντα κοσμιότητος.... Διὰ τοῦτο στέφα- » νοι ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς τίθενται σύμβολον τῆς νίκης, ὅτι ἀήττητοι γενόμε- » νοι, οὕτω προσέρχονται τῇ εὐνῇ, ὅτι μὴ κατηγωνίσθησαν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς· » εἰ δέ τις ἁλοὺς ὑπὸ τῆς ἡδονῆς πόρναις ἑαυτὸν ἐκδῷ, τίνος ἕνεκεν στέφα- » νον ἔχει ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἡττημένος ;» Ὁ νενυμφευμένος δὲ ἐκεῖνος ὅστις δὲν σέβεται ἑαυτόν, λέγει ἀλλαχοῦ ὁ αὐτὸς θεῖος Πατήρ, οὗτος οὐδεμιᾶς εἶναι ἄξιος συγγνώμης οὔτε παρὰ Θεοῦ οὔτε παρ᾿ ἀνθρώπων, διότι εἶναι ὅμοιος μὲ τὸν κυβερνήτην ἐκεῖνον, ὅστις ναυαγεῖ ἐντὸς τοῦ λιμένος· «ὥσπερ » κυβερνήτης ἐν λιμένι ναυάγιον ἐργαζόμενος οὐκ ἂν τύχοι συγγνώμης » τινός, οὕτως οὐδὲ ἄνθρωπος μετὰ τὴν ἀσφάλειαν τὴν ἀπὸ τοῦ γάμου, » τοὺς ἑτέρων διορύττων γάμους, ἢ γυναῖκα ἥντιναοῦν περιέργως ὁρῶν, » οὐκ ἂν τύχοι τινὸς ἀπολογίας, οὔτε παρ᾿ ἀνθρώποις οὔτε παρὰ Θεῷ». Ἐστὲ οἱ σύζυγοι σώφρονες, τουτέστι, μὴ ματαιώνετε τὸν πρώτιστον καὶ κύριον σκοπὸν τοῦ γάμου, τὴν τεκνογονίαν. Οἱ σύζυγοι ὀφείλουσι νὰ τεκνογονῶσι, νὰ γεννῶσι καὶ ζωοποιῶσι τέκνα τῇ τε ἐκκλησίᾳ καὶ πολιτείᾳ. Οἱ σύζυγοι λοιπὸν τεκνοποιεῖτε ἐφ᾿ ὅσον χρόνον ὁ Θεὸς θέλει νὰ δωρῆται ὑμῖν τέκνα· μὴ ματαιώνητε τὸ ἔργον τοῦτο διὰ τῶν μεθόδων ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ ἐξαχρείωσις τῶν ἐσχάτων τούτων ἡμερῶν ἐφεῦρε καὶ ἐφαρμόζει, διότι τότε τὸ μέγα τοῦ Γάμου μυστήριον, ἀντὶ ἁγιασμοῦ καὶ εὐλογίας ἀποβαίνει παραίτιον κατάρας καὶ τῆς αἰωνίου ὑμῶν καταδίκης. Οἱ σύζυγοί ἐστε σώφρονες, ἵνα γένησθε ἄξιοι τῆς θείας εὐλογίας.

Τρίτον, ὅσοι διατελεῖτε ἐν χηρείᾳ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκές ἐστε σώφρονες· Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπιστέλλει τῷ μαθητῇ αὐτοῦ Τιμοθέῳ νὰ τιμᾷ τὰς χήρας, ἀλλὰ τὰς πραγματικὰς χήρας· «*χήρας τίμα τὰς ὄντως » χήρας*». Ἀλλὰ χήρα, ἀληθὴς χήρα ποία εἶναι; Ἐκείνη ἆρά γε, ἡ ὁποία ἀφ᾿ οὗ χύσῃ ὀλίγα δάκρυα ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἑαυτῆς συζύγου, ἑτοιμάζεται νὰ συνάψῃ νέους γάμους; Οὐχὶ βεβαίως· Εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία χωρὶς

νὰ ἐπιθυμῇ νέους γάμους παραδίδει ἑαυτὴν εἰς τὰς τέρψεις καὶ διασκεδάσεις τοῦ κόσμου; Οὐδαμῶς· ἡ χήρα αὕτη, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καίτοι φαίνεται ὅτι εἶναι ζῶσα, ἐν τούτοις πράγματι εἶναι νεκρά· «ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκεν». Ποία λοιπὸν εἶναι ἡ ἀληθῶς χήρα; Ὁ αὐτὸς θεῖος Ἀπόστολος δίδει τὴν ἀπάντησιν· ἡ γυνή, λέγει, εἶναι δεσμευμένη καὶ δὲν δύναται νὰ συνάψῃ ἕτερον γάμον ἐφ' ὅσον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς εἶναι ἐλευθέρα νὰ συνάψῃ ἕτερον γάμον ***ἐν Κυρίῳ***· *«μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ»*. Ἀληθὴς χήρα, ἄλλαις λέξεσιν, εἶναι ἐκείνη, ἥτις καίτοι εἶναι ἐλευθέρα νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς δεύτερον γάμον, ἐν τούτοις προτιμᾷ νὰ μείνῃ χήρα. Ἀληθὴς χήρα εἶναι ἐκείνη, ἥτις ἀφοσιοῦται εἰς τὴν ἀνατροφὴν καὶ κατὰ Θεὸν διαπαιδαγώγησιν τῶν ἑαυτῆς τέκνων· *«εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔγγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν»*. Ἀληθὴς χήρα τέλος εἶναι ἐκείνη, ἥτις θάπτουσα ἐν τῷ τάφῳ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἀγάπην, ἀφοσιοῦται εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀναπέμπει εἰς αὐτὸν εὐχὰς καὶ δεήσεις ἡμέρας καὶ νυκτός· *«ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς ἡμέρας καὶ νυκτός»*. Ἰδοὺ ποία εἶναι ἡ ἀληθὴς χήρα· εἶναι, ἄλλαις λέξεσιν, ἡ σωφρονοῦσα. Τοιαύτη χήρα ἦτον ἡ Ἰουδὶθ, πρὸς τὴν ὁποίαν, μετὰ τὴν διάσωσιν καὶ ἀπελευθέρωσιν τῆς Βετυλούας, *«Ἰωακεὶμ ὁ μέγας ἱερεὺς καὶ ἡ γερουσία τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ εἶπαν· Σὺ ὕψωμα Ἰσραήλ, σὺ γαυρίαμα μέγα τοῦ Ἰσραήλ, σὺ καύχημα μέγα τοῦ γένους ἡμῶν. Ἐποίησας πάντα ταῦτα ἐν χειρί σου, ἐποίησας τὰ ἀγαθὰ μετὰ Ἰσραήλ. Εὐλογημένη γίνου παρὰ τῷ παντοκράτορι Κυρίῳ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον»*. Τοιαύτη ἀληθῶς χήρα ἦτον ἡ προφῆτις Ἄννα, ἥτις ἠξιώθη διὰ τὴν σωφροσύνην, ἣν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἑαυτῆς χηρείας ἐπεδείξατο, νὰ γνωρίσῃ ἐκ τῶν πρώτων τὸν Σωτῆρα. Ἰδοὺ ποῖαι εἶναι αἱ ἀληθῶς χῆραι.

Τέλος ὀφείλουσι νὰ ζῶσι σωφρόνως ὅσοι ἠσπάσθησαν τὸν μοναχικὸν βίον ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, διότι καὶ τοιοῦτον ὅρκον, τοιαύτην ὑπόσχεσιν δίδουσι πρὸς τὸν Θεόν, ὅταν ἐνδύωνται τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Οἱ ἀφήνοντες ἑαυτοὺς νὰ παρασύρωνται ὑπὸ ἀκαθάρτων λογισμῶν ἢ καὶ πράξεων ἀκατονομάστων, οὗτοι γίνονται ἐπίορκοι, ἐξυβρίζουσι τὸ ἱερὸν σχῆμα ὅπερ φέρουσι καὶ πίπτουσι τὴν πτῶσιν τοῦ Ἑωσφόρου. Δέον λοιπὸν μοναχοὶ καὶ μονάζουσαι νὰ ἀγωνίζωνται, ὅπως διασώσωσι καὶ διαφυλάξωσιν ἀκέραιον τὸν θησαυρὸν τῆς παρθενίας καὶ σωφροσύνης, ὅστις εἶναι ἐμπεπιστευμένος εἰς αὐτούς.

Λοιπὸν νεανίσκοι καὶ παρθένοι, νέοι καὶ νεάνιδες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες οἱ συνδεδεμένοι πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ ἱεροῦ δεσμοῦ τοῦ γάμου, οἱ ἐν χηρείᾳ διατελοῦντες, μοναχοὶ καὶ μονάζουσαι, οἱ πάντες ἔστε σώφρονες. Ἕκαστος ὑμῶν ἂς ἀσκῇ τὴν σωφροσύνην κατὰ τὸ χάρισμα, τὸ ὁποῖον ἕκαστος ἔλαβεν. Ἡ σωφροσύνη εἶναι θησαυρὸς τόσον πολύτιμος, ὥστε οὐδεὶς ἕτερος τοῦ κόσμου τούτου θησαυρὸς δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς αὐτόν, ὅπως λέγει ὁ σοφὸς Σειράχ· *«οὐκ ἔστι σταθμὸς πᾶς ἄξιος ἐγκρατοῦς ψυχῆς»*. Ἂς ἀποκτήσωμεν καὶ ἂς στολίσωμεν ἑαυτοὺς διὰ τοῦ θησαυροῦ τούτου, ἵνα γενώμεθα ἄξιοι καὶ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀποτεθησαυρισμένων ἀγαθῶν. Ἀμήν.